

Djurgårds bladet

Nytt **SKOLMATERIAL** *om Nationalstadsparken*

Intervju med
rektorn på
Handarbetets
vänner

Göran berättar
**HUR MAN FÅR
BYGGLOV PÅ
DJURGÅRDEN**

Djurgårdsbladet

Djurgårdsbladet är Djurgårdens hembygdsförenings medlemstidning som utges fyra gånger om året i cirka 700 exemplar.

Annonser, insändare och annat material publiceras i mån av utrymme och sänds till redaktion.dhf@gmail.com.

Layout och produktion av Bild & Bokstav AB, bildochbokstav.se.

Redaktion Djurgårdsbladet och sociala medier: Kerstin Brunnberg, Kerstin Lager, Inger Liljengren, Maj Rundberg, Göran Söderström (ansv. utgivare). *Citera gärna men uppge källan!*

ISSN 1400-2248.
Östertälje Tryckeri,
Skarpnäck, 2026.

Djurgårdens hembygdsförening

Djurgårdens hembygdsförening (DHF) är en politiskt och religiöst obunden, ideell förening som verkar för att värna och vårda Djurgårdens kulturhistoriska miljöer och naturvärden som del av Kungliga nationalstadsparken.

Vi har cirka 500 medlemmar och ordnar varje år flera medlemsaktiviteter på Djurgården. Årsavgift 300 kr/enskild, 350 kr/sammanboende. Stödjande företag/organisation 1 000 kr. Betala till pg 35 19 91-5 eller till Swish 123 238 4048. I inbetalningen anger du ditt namn, tfn och ”Ny medlem” om du är det.

Ny adress eller ny medlem? Maila namn och postadress till: **medlemsregisteransvarig@djurgardenshembygdsforening.se**.

H. M. Konung Carl XVI Gustaf
är hembygdsföreningens höge beskyddare.

Ordförande: Kerstin Brunnberg
Sekreterare: Elisabeth Rosenquist Saidac
Kassör: Carl-Johan Bonnier

Kontakta oss:
info@djurgardenshembygdsforening.se.
Djurgårdens hembygdsförening, Östra Varvsgatan 1A, 115 21 Stockholm.
www.djurgardenshembygdsforening.se

Vi är remissinstans för planer och utveckling på Djurgården.

Vill du stödja föreningen med en gåva är vi mycket tacksamma!

Omslagsbilden

Med sin erfarenhet från Riksantikvarieämbetet, Skönhetsrådet och Stadsmuseet är Göran en av våra mycket kunniga guider i Djurgårdens historiska hus.

I det här numret beskriver han planprocessen, som han har djup kunskap om

vilket ofta leder till att han får i uppdrag att författa hembygdsföreningens yttranden.

På bilden står Göran i trappan i det gamla patricierhus som är hans hem i Vadstena. Foto av Kerstin Lager.

Välkommen!

20/10 Ulriksdals slottskapell i höstskrud

Ulriksdals slottskapell är ett gott exempel på hur Nationalstadsparken vävts samman av kungliga avtryck i slottsanläggningar och parklandskap genom tiderna.

Slottskapet invigdes 1865 efter initiativ av kung Karl XV och drottning Lovisa, som flyttade till Ulriksdal redan som kronprinspar på 1850-talet.

Under besöket berättar kapellvärden Erik Broberg om kapellets historia, exteriör och interiör samt om dagens verksamhet efter att Kungl. Hovförsamlingen nyligen tagit över ansvaret för kapellet.

När: Tisdag 20 oktober, kl 16.

Var: Slottsallén 14, Ulriksdals slott. T-bana till Bergshamra (röd linje) och därifrån buss 503 till Ulriksdals Slott/Wärdshus.

Pris: 90 kr/icke medlem, 75 kr/medlem. Betalas på plats Swish/kontant.

Anmälan senast 19 oktober med ditt namn + tfn nr till Erik Broberg, eaw.broberg@gmail.com eller 0733-82 28 59.

Fler aktiviteter på nästa sida!

~ Tack för att du stödjer hembygdsföreningens arbete med ditt medlemskap. ~
~ Du kan lösa medlemskap på plats vid alla aktiviteter ~

29/10 Arkivgodis i Stadsarkivet!

Hampus Busk som är stadsantikvarie presenterar Stadsarkivets databas och ger oss en snabbkurs i hur man kan forska på egen hand.

Därefter får vi besöka arkiven och se ritningar på kända byggnader från Djurgården som numera endast återfinns i pappersform, det vill säga arkivgodis! Dessa arkiv är klassade som Världsminne varför vi endast kan vara 20 personer i gruppen av säkerhetsskäl.

När: Torsdag 29 oktober, kl 17.

Var: Samling utanför Stadsarkivet på Liljeholmskajen, Sjöviksvägen 126. T-bana röda linjen till Liljeholmen.

Pris: 150 kr/icke medlem, 125 kr/medlem. Betalas på plats Swish/kontant.

Anmälan senast 20 oktober med *ditt namn + tfn nr* till Eva Gernandt, gernandteva@gmail.com.

Trafikmöte!

Vi återses och samtalar om trafiken. Det blir extra intressant eftersom stadens nya politiska majoritet är på plats i Stadshuset då.

När: Slutet oktober-november. Håll ögonen öppna på vår hemsida djurgardenshembygdsforening.se efter datum, plats och tid. Messa också gärna ditt intresse för att delta till Caroline Sylvén, 070-415 40 41.

29/10

Ritning 1897 Utställningspaviljong på Djurgården.
Källa Stadsarkivet.

Natur eller trafik i parken?

Det har visserligen gått ett par månader sedan årsmötet men glädjande nog får jag fortfarande uppskattande ord över det vi fick vara med om på Nedre Manilla. Särskilt den historiska miljön med konsten och alla minnen som Albert Bonnier delade med oss. Tack för att så många kom och tack Carl-Johan och Albert!

Ordföranden har ordet

Nu är det höst och en annan tid i Nationalstadsparken. Tid att se naturens skifte på Djurgården och tid för oss i styrelsen att arbeta för att denna unika plats ska värnas och vårdas.

Själv tar jag fram ett nummer av Djurgårdsbladet från 2025 och läser igen den långa intervjun med Görel Thurdin. Om hur hon med allierade och kompetenta personer drev igenom en helt ny lagstiftning för skydd av världens första nationalstadspark. Tyvärr tvingas hon och vi andra numera se hur man tummar på lagen och rent av åsidosätter den. Som hon säger: Nationalstadsparken är utsatt för ett rättshaveri. Lagen följs inte.

Glädjande nog tar Djurgårdsskolan ansvar för att ge unga kunskap om Nationalstadsparken. Läs i det här numret om det nya läromedel som tagits fram.

Vi fortsätter arbeta med trafikfrågorna, med de återkommande bilköerna längs Djurgårdsvägen och trottoarerna fulla med elsparkcyklar. Det är dags för staden, regionen och Djurgårdsförvaltningen att hedra Nationalstadsparken med lite handlingskraft. Jämförbara parker i Europa ses som en tillgång och en njutbar plats för gående och cyklister. Inte en trafik- och parkeringsplats.

Före sommaren beslöt Trafikverket lägga 1 miljard kronor på att utreda Östlig förbindelse. Igen. Det är en trettio år gammal och förlegad idé om en trafikled – helt utan koppling till den tid vi lever i och den framtid som kommer. Klockt nog har den därför hittills avvisats av Stockholms stad.

Följ oss och läs mer om våra aktuella frågor på Facebook och djurgardens-hembygdsforening.se. Nu är vi på Instagram också!

Kerstin Brunnberg

Lusten till det textila

Möt Minna Engström Heino på Handarbetets Vänner

I det vackra rosa huset på Djurgårdsslätten 82 huserar Handarbetets Vänner. Det innehåller skola, galleri och ateljéer och är fyllt av kreativitet och kunskap!

Vi hälsar på hos Minna Engström, föreningens utbildningschef. Hon presenterar sig som en ”utpräglad färgnörd” med bakgrund i modebranschen.

– Jag är marinerad i textil, född och uppvuxen i Borås. Mamma var textilkonstnär och pappa textil färgmästare.

Vad gör Handarbetets Vänner?

– Vi arbetar framför allt med hantverkstekniker och vi är petnoga, säger Minna med glimten i ögat. Här ska man bli både kunnig och skicklig och få möjlighet att utveckla sin konstnärlighet. Som centrum

för avancerade textilier har vi mycket expertis i huset. Vi lär upp nästa generation textila hantverkare, från lärlingar till mästare, säger Minna och utvecklar tankegången.

– Om det du gör är välgjort, med medvetna val i material och produktion, så håller det automatiskt länge. Det är generellt en fin balansgång att tillverka hållbart och samtidigt behålla det lustfyllda.

Ni har både skola, ateljé och galleri. Hur fungerar det?

– Vi är verksamma inom flera områden men utbildningsdelen är störst med ett femtiotal heltidsstuderande och 300 personer i kursverksamhet, året runt. Många reser till Stockholm för att kunna fördjupa sig i hantverk på våra helgkurser. På sommaren arrangerar vi sommarkurser.

Handarbetets Vänners ateljé är en affärsdrivande del av verksamheten som producerar på uppdrag. Ett riktigt kulturarv som föreningen förvaltar är arméns fanor som sys och broderas för hand.

– Här kan man väva möbeltyger eller färga sitt eget garn i färgeriet. Det är rena hälsokuren att vara på Handarbetets vän-

FÖRENINGEN HANDARBETETS VÄNNER grundades 1874 av Sophie Adlersparre, friherrinna och pionjär inom den svenska kvinnorörelsen. Syftet var att utveckla det svenska textila hantverket och att samtidigt ge kvinnor möjlighet till egen försörjning.

www.handarbetesvanner.se

”Det är extra roligt att få jobba så fördjupat med kvalitet.”
Minna Engström, utbildningschef
på Handarbetets Vänner.

ner och delta i verksamheterna, berättar Minna. Promenerar du på Djurgården så titta in i vårt galleri! Där kan du se spännande utställningar med nationellt fokus på textil konst. Samtal med konstnärer, vernissager och föreläsningar ordnas också regelbundet. Första advent har vi julmarknad med de studerandes konsthantverk och under december en julbutik.

Det unika är mixen av verksamhet, som beställning av möbeltyger, broderier till privatpersoner och vårt galleri, i symbios med utbildningsverksamheten.

”Jag älskar bild och färg och form. Sådant här blir jag lycklig av”. Minna om sin pappas färgprover.

Vilka går på utbildningarna?

– Man kan komma direkt från gymnasiet eller precis ha gått i pension med en önskan om att göra det man drömt om. Många ger sig själva en kurs bara för att må bra. Det skapar en så fin dynamik i ett rum, alla kommer av skilda skäl, man är generös och hjälper varandra att utvecklas. Ibland är det svårt att gå in i ett rum med arbetande elever, för jag vill inte bryta magin!

Vad är du mest stolt över?

– Alla hängivna människor som är här. Som vågar vara nytänkande och öppna upp för nya sätt utan att tappa det gamla. Här finns verkligen lusten till det textila hantverket.

Anna Gunneström

Tack till er medlemmar!

Årsmötet blev extra festligt med många deltagare på Nedre Manilla. Tack Carl-Johan och Albert Bonnier för att vi fick ha årsmötet i era vackra lokaler! Och tack för den underhållande historiska tillbakablick ni bjöd på efter mötesdelen.

Kvällen avslutades med en trivsamt buffé i porträttgalleriet.

Tack alla medlemmar för ert stöd under det gångna verksamhetsåret. Djurgårdens hembygdsförening är helt beroende av er för sin existens!

Årsmötet valde Kerstin Brunnberg till föreningens ordförande.

Till nya styrelseledamöter valdes Kerstin Lager och Eva Pestmalis. Magdalena Kettis, Lotta von Liewen-Wistrand och Henrik Waldentröm hade avböjt omval. Övriga ledamöter omvaldes.

Som suppleanter valdes Erik Broberg

och Eva Gernandt och som adjungerade valdes Inger Liljengren, Maj Rundberg och Eva Wäreby.

Årsmötet godkände årsberättelsen och gav styrelsen ansvarsfrihet.

Mötet antog styrelsens förslag att från och med år 2027 höja årsavgiften till 350 kr för enskilt medlemskap och 400 kr för sammanboende. Årsavgiften 1000 kr för stödjande organisationer kvarstår oförändrad.

Årsmötesprotokollet och roller definierade på det konstituerande mötet har publicerats på vår hemsida djurgardenshembygdsforening.se under Om oss.

Red.

På fotot nedan av Peter Blom berättar Albert Bonnier om den rundvandring på Nedre Manilla som skulle följa efter årsmötesförhandlingen.

Djurgårds-quiz nummer 3!

Den nya frågan

Vilken är platsen på bilden? Den har en historia som råkar vara unik på flera sätt.

Det gäller för er Djurgårdskännare att inte bara lokalisera själva platsen utan att även ange minst ett av skälen till att den är unik.

Mejla ditt svar till:

v.feilitzen@gmail.com

Vinnare av förra quizet

Endast två medlemmar svarade rätt på Djurgårds-quiz 2. Vinnare blev Birgitta Stålhammar, som omgående svarade *Hilma af Klint*. Birgitta får alltså som belöning delta gratis i ett valfritt föreningsarrangemang och får ett års medlemskap i hembygdsföreningen, att skänka bort till en icke-medlem.

Bilden var från Galärvarvskyrkogården och längst fram syntes en ganska liten, ligande gravsten. Som detaljfotot visar har den texten KOMMENDÖR VICTOR AF KLINT FAMILJEGRAV.

Hilma af Klint avled den 21/10 1944 och förenades 11 dagar senare med föräldrarna och en syster i familjegraven.

Sveriges nu mest världsberömda konstnärs grav gör alltså inte mycket väsen av sig.

Fredrik von Feilitzen
Text och foton

Genom upplevelsebaserat lärande ger Charlotte Wahlberg barnen kunskap om naturvärden och kulturhistoria i den vidsträckta och skyddade Nationalstadsparken där Djurgårdsskolan ligger.

Charlotte är lågstadielärare och har arbetat mycket med upplevelsebaserat lärande. Av den anledningen fick hon uppdraget av föreningen Rädda Djurgården att utforma ett undervisningsmaterial som riktar sig till barn på lågstadiet. Materialet används på Djurgårdsskolan och finns också tillgängligt för Stockholms alla grundskolor.

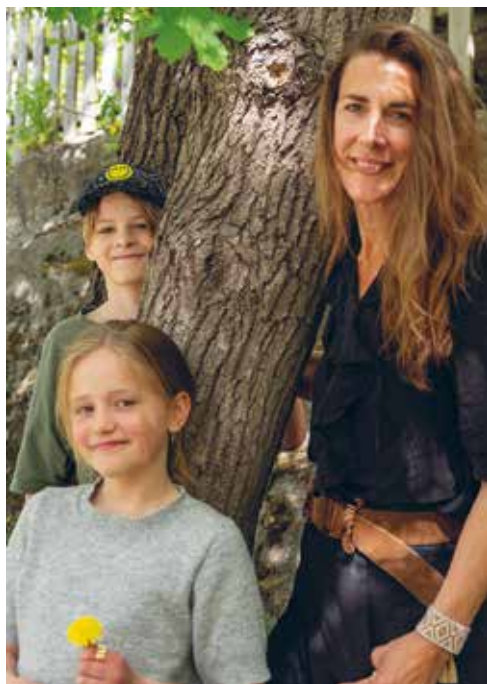
– Vi går ut, upplever och undersöker Nationalstadsparkens miljöer. Det kan vara en särskild sorts natur, byggnader eller skulpturer. Både rörelse och egna upplevelser främjar lärande, berättar Charlotte.

– Sedan går vi tillbaka till skolan och pratar om vad det var vi såg. Vi skriver stödord på tavlan och barnen dokumenterar och illustrerar utifrån sin upplevelse och vad de minns.

– Deras dokumentation blir egna böcker som de är extremt stolta över. Böckerna hjälper oss också att se deras utveckling med förmåga att uttrycka sig i text och bild.

– Det märks att barnen särskilt uppskattar historia. Historia kan också vara mytologiska sagor när det till exempel gäller skulpturer, fortsätter Charlotte.

– Om man lär sig om sin historia kan man bättre förstå sin samtid. Och om vi får barnen att uppskatta Nationalstadsparken och de skatter den innehåller kommer de värna om den när de blir vuxna.

Oscar och Nina på upptäcktsfärd i Nationalstadsparken med sin lärare Charlotte.

Nina och Oscar går i årskurs tre i Djurgårdsskolan. Varje torsdag får de undervisning av Charlotte om Nationalstadsparken. Vi frågar dem vad som är bra med Nationalstadsparken.

– Man kan gå på promenader och man kan leka. Där vid Bellmansro har jag sett en hare, berättar Oscar.

– Man kan leka trädkull och man kan bygga kojor, säger Nina. Hon fortsätter:

– Vi har varit på Rosendal och tittat på blommor och växter. Min favoritblomma är vitsippa. Och mitt favoritträd är björk.

– Mitt favoritträd är ek. Den här Prins Eugens ek. Och min favoritblomma är liljekonvalj. Vi har kollat med luppar på

Skolmaterial om Nationalstadsparken

insekter. Det var ute vid Rosendal, infli-
kar Oscar.

Har ni några favoritställen?

– Jag tycker det är ganska kul att gå in
på Liljevalchs. Vi gick dit en gång med
skolan, svarar Oscar.

– Jag tycker om den där stora, blå por-
ten vid Djurgårdsbron. Det är en grind till
parken, svarar Nina och fortsätter:

– Den där gröna och blå skulpturen i
skogen tycker jag är fin. (*Wind Sculptu-
re in Bronze I* av Yinka Shonibare. Red
anm.) Och jag tycker om att vara vid *Nike*
och *Tänkaren* på Waldemarsudde.

– Jag tycker de där skulpturerna av
barn som dansar med pilbågar är kul. De
står någonstans nära *Nike*. Och det var
ganska kul att titta på mannen som skj-
uter med pilbåge. Han står på en örn som
kan vara Zeus, fortsätter Oscar. (*Bågskyt-
ten* av Carl Milles. Red. anm.)

Vad tycker ni är viktigt att ha kvar här i framtiden?

– Kanske det jag berättade om. Liljeval-
chs och skog, svarar Oscar.

– Kaknästornet och den blå porten,
svarar Nina och fortsätter:

– Om jag fick bestämma i National-
stadsparken skulle man inte få såga ner
träd utan man ska spara naturen.

Foto av Jerry Malmberg.

Text av Kerstin Lager.

*Undervisningsmaterialet Upptäcktsfärder i
Kungliga nationalstadsparken utformades av
Charlotte Wahlberg på uppdrag av fören-
ingen Rädda Djurgården, som i sin helhet
producerade och bekostade läromedlet
med bland annat anslag från Stiftelsen Léo
Holmgrens minne.*

Den underbara färgen – Göteborgskolorismen i nytt ljus.

Bild vänster sida:
Augustiäpplen, Hanhals,
Ragnar Sandberg, 1943.

Bild höger sida: *Händer
vid bardisken,* Ragnar
Sandberg, 1937.

Prins Eugens Waldemarsudde visar i samarbete med Göteborgs konstmuseum den färgsprakande utställningen med Göteborgskoloristerna.

Färgens revolutionärer: Göteborgskoloristerna.

Under 1930-talet exploderade den västsvenska konstscenen i ett fyrverkeri av ohämmad färg.

Gruppen som kom att kallas Göte-

borgskoloristerna bröt radikalt mot tidens strama saklighet.

De skapade en visuell värld där färgen inte bara beskrev verkligheten – den var själva känslan.

Från Valand till den fria konsten

Rörelsens rötter fanns på Valands konstskola i Göteborg.

Under ledning av Tor Bjurström, en tidigare elev till Henri Matisse, formades en ny generation konstnärer. Bjurström lärde ut att släppa stela teorier och istället

lita på de egna sinnen. Resultatet blev ett intuitivt, glödande expressionistiskt måleri med en genuint västsvensk prägel.

Här möter vi konstnärer som Åke Göransson, Ivan Ivarson, Nils Nilsson, Karin Parrow, Ragnar Sandberg, Märta Taube-Ivarson och Inge Schiöler i sällskap med både föregångare och efterföljare.

Med nya perspektiv belyses en konstnärlig rörelse som varit både hyllad och mytomspunnen – och som fångslat generationer av betraktare.

Utställningen Den underbara färgen - Göteborgskolorismen i nytt ljus visas på Prins Eugens Waldemarsudde från 3 oktober 2026 till 28 februari 2027.

Källa text och bild: waldemarsudde.se

Red.

Vill du vara med?

Vill du vara med och bidra ideellt i vår hembygdsförening?

Alla goda krafter behövs för att värna Djurgårdens kulturhistoriska miljöer. och naturvärden.

Du kanske tidigare arbetat med ekonomi, planarbete eller administration? Eller är erfaren skribent, reseledare eller kunnig om naturvärden? Du är varmt välkom-

men att berätta om ditt intresse till djurgardsbladet@outlook.com! Vi hör!

*Kerstin Brunnberg
Ordförande*

Fotot på merparten av vår styrelse och adjungerade togs av Inger Liljengren vid höstens första styrelsemöte den 9 september.

Avgastorn

Om en ny trafikled blir verklighet kommer avgastorn uppföras över Djurgårdsmarken.

Trafiktunneln Östlig förbindelse har länge stoppats av Stockholm stad men sedan återupptagits på statlig nivå av Tidöregeringen, i samarbete med Stockholms handelskammare, Nacka kommun och byggherrar.

Tunnlar med trafikleder behöver ventilationstorn/avgastorn, annars skulle halten av partiklar och kväveoxid bli direkt hälsovådlig i tunneln.

Tornen är i regel 10–20 meter höga. Förbifart Stockholms trafiktunnel i Vinsta har fem stycken torn. Sträckan Hundudden–Frihamnen skulle uppskattningsvis få minst tre torn som del av trafiktunneln Östlig förbindelse.

Vad gör trafiklederna med luften där avgastornen mynnar ut? Trafikens partiklar ställer till det i jetströmmarna högt

Förmodat utseendet på de kommande avgastorn som leder ut avgaser och partiklar på Djurgården. Bildens avgastorn uppfördes för Norra länken, vid Värtan.

upp som skapar vädret på jordklotet och kväveoxiderna är giftiga för människor och orsakar övergödning.

Vad gör tornen med landskapet? Även om avgastornen är designade av en skicklig arkitekt så är det väl få som tycker att de kommer försköna landskapet?

Dessutom har Djurgårdsmarken lagskydd som nationalstadspark och markintrång får inte göras.

Att fler trafikleder ska råda bot på en ökande mängd trafik är ett utdaterat och felaktigt resonemang.

När Norra länken öppnade 2017 skedde en kraftig ökning av trafiken i hela regionen. Med nya vägar ökar trafiken.

Kerstin Lager

Trafikleden Östlig förbindelses sträckning. Den vitmarkerade av- och påfarten i Frihamnen som skulle leda trafiken in till Valhallavägen, Strandvägen och övriga Östermalm är stoppad.

Hur får man bygglov på Djurgården?

*Vi frågar Göran Söderström
i hembygdsföreningens Planutskott.*

— Det är ju ganska unikt och också viktigt att hembygdsföreningen har formell yttranderätt i ärenden som rör Djurgårdsmarken, säger Göran. Han fortsätter:

– Djurgårdens hembygdsförening startade som en kamporganisation när vi emot-satte oss planerna på att bygga en trafik-led tvärs över Södra Djurgården. Det var 1947 och Prins Eugen var med och grun-dade föreningen. Tack och lov lyckades vi bilda opinion mot trafikleden men lik-nande förslag återkommer ständigt fort-farande.

– **Har det presenterats fler planer som hembygdsföreningen opponerat sig mot?**

– Man kan säga att exploateringsför-

slagen duggat tätt, särskilt de senare åren. En del av dem har varit bra och bidragit till Djurgårdens förskönande, som till exempel Wisdome på Tekniska museet. Andra har snarare lett till motsatsen, som tyvärr den i mitt tycke onödiga tillbyggnaden ”Plus” till Liljevalchs.

– För det historiska Hasselbacken har vi haft ett positivt samarbete för Hasselback-ens upprustning med tidigare byggherrar men under senare år har vi fått kämpa hårt för att skydda dess stora kulturhistoriska värden.

– Ett annat exempel är den stora, brutala byggnad som Pop House planerade upp-föra i hörnet Allmänna Gränd/Djurgårds-vägen som både till storlek och utförande var väsensskild från den övriga bebyggel-sen i denna historiska stadsdel. Lyckligtvis kunde vi stoppa den byggnaden. Däremot lyckades vi, trots mångårigt kämpande, inte stoppa rivningen av klassiska Lindgården

Den vackert restaurerade fasaden
på Sommarpaviljongen från 1920.
Abbamuseet i bakgrunden.

Tekniska museets nya byggnad
Wisdom har bidragit till
förskönandet av Djurgården.
Visionsbild av Elding Oscarson.

som var en av de väldigt få kvarvarande delarna från Stockolmsutställningen 1930. Den nya byggnad som istället uppfördes där, Abbamuseet, visade sig tvärt bryta av mot platsens historiska bebyggelse, både i sitt moderna utförande och sin höjd.

– **Har Pop House och dess ägare Björn Ulvaeus och Conni Jonsson förvärvat fler fastigheter i området?**

– Ja, Pop House förvärvade de två grönklassade byggnaderna från 1880 och 1920 på Allmänna Gränd 4 där de ansökte om att spränga för att skapa källarvåningar.

– De politiker som var med och beslutade hade inte förstått att denna sprängning skulle innebära att hela den historiska byggnaden revs. Exploatören anlitar vanligen kända expertföretag för att göra grundliga utredningar men eftersom deras tjänster köpts av exploatören brukar slutsatsen motsvara exploatörens önsknings. I det här fallet lyckades vi till slut få stadsbyggnadskontoret att köpa upp en fristående expertutredning. Utredningen avstyrkte planen på sprängning, de ansvariga politikerna gav avslag på exploatörens plan och de gamla

byggnadernas fasader är nu vackert restaurerade till sitt historiska utseende från 1920-talet.

– **Ofta hörs klagomål att planprocessen tar för lång tid. Stämmer det?**

– Jo, så brukar det vara, och de klagomålen brukar komma från den byggherre som vill genomföra projektet. Men vi måste komma ihåg att planprocessen är utformad som en del av vår demokrati, för att ge dem som i framtiden kommer påverkas av projektet rätt att uttala sig.

– Visserligen kan den demokratiska beslutsprocessen ta tid, men det är ju inte hela svenska folket som har yttranderätt i ett planärende, utan bara det aktuella områdets sakägare (boende, fastighetsägare och ett antal godkända bevarandegrupper som hembygdsföreningen). Denna process skyddas i Plan- och bygglagen.

– **Kan du ge ett exempel där hembygdsföreningen borde yttrat sig och varför det inte skett?**

– Hembygdsföreningen får de flesta planärenden för samråd eller yttrande men inte alla, till exempel inte Fabriques föränd-

Förslag från en exploatör > Stadsbyggnadskontoret > Miljökonsekvensbeskrivning > Förslag till ny detaljplan > Samråd > Bearbetat förslag detaljplan > Samråd > Beslut hos Stadsbyggnadsnämnden > Bygglösa > Ev överklaganden till Länsstyrelsen och Mark- och miljödomstolen > Ev överklaganden till Mark- och miljööverdomstolen.

rade verksamhet på Nya Djurgårdsvarvet. Grannarna blev mycket störda då Fabrique beslöt utöka den tidigare restaurangens lilla bageriverksamheten till industriell omfattning.

– Det är ett ständigt arbete för vårt planutskott att informera oss om de ärenden som vi inte får tillsända. I en mängd mindre bygglovsärenden har vi lyckats bevara även ganska enkla historiska byggnader, även om det ibland fått bli i form av korrekta konstruktioner.

– Vi hade i många år en fungerande dialog med Gröna Lund och lyckades vanligen lösa eventuella problem tillsammans med dem. Men den samarbetsviljan finns tyvärr inte alltid hos den nya ägaren Parks and Resorts.

– Hur går planprocessen till?

– I de flesta fall, åtminstone när det gäller i princip skyddade områden, tar en exploatör kontakt med Stadsbyggnadskontoret med ett förslag. Exploatören låter ta fram en plan i olika etapper som går på remiss och förses med en **Miljökonsekvensbeskrivning** som exploatören själv beställer.

– Stadsbyggnadskontoret utarbetar sedan ett **förslag till ny detaljplan** för området och skickar ut kallelse till samrådet till berörda sakägare och remissinstanser. Dessa inkommer var för sig med **samrådsyttranden**.

– Ett bearbetat förslag tas därefter fram av Stadsbyggnadskontoret. Efter att sakägare och remissinstanser fått möjlighet att yttra sig igen kan Stadsbyggnadskontoret välja att bearbeta förslaget ytterligare innan det går till Stadsbyggnadsnämnden och i vissa fall till Kommunfullmäktige för beslut.

När den nya detaljplanen vunnit laga kraft eller om det redan finns en detaljplan som inte behöver ändras kan exploatören ges **bygglov**.

– De som inte är nöjda med beslutet har möjlighet att klaga hos **Länsstyrelsen och vidare till Mark- och miljödomstolen** (i Stockholm hos Nacka tingsrätt). Förutsättningen för att ha rätt att överklaga är dock att man lämnat yttranden tidigare i processen. Intressant i sammanhanget är att också Länsstyrelsen lämnar egna yttranden.

– Är man ändå inte nöjd kan man överklaga till **Mark- och miljööverdomstolen** (Högsta domstolen) som brukar vara mycket njugg mot överklagningar. Här har vi som sakägare nått vägs ände om det är ett projekt vi överklagat. Vissa ärenden kan överklagas till Europadomstolen men det är mycket få som tas upp för domslut, avslutar Göran.

Kerstin Lager

Stadens info om aktuella planärenden hittar du på vaxer.stockholm.

Rysligt roligt och lagom läskigt...

Halloween på Skansen – start 24 oktober

Avsändare:
Djurgårdens
hembygdsförening
Östra Varvsgatan 1A
115 21 Stockholm

B Posttidning
Ej retur

*Klassisk svensk matkultur
i anrik värdshusmiljö.*

Ulla Winblad

Läs mer och boka bord på: ullawinblad.se

CELEBRATING 160 YEARS

RESTAURANT • CAFÉ • VÄRDSHUS

Djurgårdsslätten 78, Tfn 08-663 71 82
www.lillahasselbacken.se

Lilla Hasselbacken

*Djurgårdens gröna oas, med punsch-
verandor och snickarglädje.*

Varmt välkomna in till oss!

SKRUTEN

SKROTENS CAFÉ OCH SKEPPSHANDEL

ICA BANÉR

Banérgatan 3. Tel 660 22 06.
ricard.kornerud@nara.ica.se

Öppettider månd-fred 8-21, lörd 9-21, sönd 10-20.

Boka våra trädgårdsmästare för beskärning,
planering eller skötsel av ditt gröna uterum.
Kontakt: design@rosendalstradgard.se

ROSENDALS TRÄDGÅRD

VILLA KÄLLHAGEN

HOTELL | RESTAURANG | MÖTEN

www.villakallhagen.se

Nu finns vi på *Instagram* också!
Och på vår hemsida djurgardenshembygdsforening.se
lägger vi ut info om våra kommande träffar och visningar.
Där hittar du också länkar till vår Instagram och Facebook.

